

Overweging en opmerkingen bij Hebreeuwse tekst Spreuken 24 vers 21 en 22, rond Chanoeka

Spreuken 24:21,22

יָרֵא-אֶת-יְהוָה בְּנֵי וְמִלְךָ עַם-שׁוֹנִים אֶל-תְּתַעֲרַב vs. 21

כִּי-פִתְאֹם יָקוּם אִיָּדָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ vs. 22

Jera`-èth-JHWH benie wamèlèch ‘im-sjoniem `al-tith ‘arav
Ki-fith`oom jaqoem `edaam oefied sjeneehèm mi jodea ‘

Commentaar bij de Hebreeuwse tekst (vers 21)

1. Het volle accent valt op het vrezen van de HEERE. Dat staat voorop. Tussen ‘de HEERE’

אֶת-יְהוָה en de toevoeging ‘en de koning’ וְמִלְךָ staat de aanspraak: mijn zoon,

בְּנֵי. Let op: de aanduiding van de vierde naamval אֶת staat wel voor de Naam יְהוָה

maar niet voor de koning מִלְךָ. Er staat **niet**:

יָרֵא-אֶת-יְהוָה וְ-אֶת-הַמֶּלֶךְ

Jera`-èth-JHWH we-eeth-hammèlèch

In dat geval zou het vrezen voor de HEERE op één lijn staan met het vrezen van de koning. Maar de koning staat onder Gods gezag en autoriteit. De koning komt duidelijk op de tweede plaats. Letterlijk vertaald staat er dus: ‘

Vreest de HEERE, mijn zoon, en de koning’.

De Keter Crown Bible (Joodse vertaling) heeft:

Fear the LORD, my son, and the king....’

In het tweede deel van vers 21 staan twee werkwoordsvormen.

שׁוֹנִים (sjoniem) is afgeleid van het werkwoord שָׁנָה (II) (sjanah) dat betekent in de

qalvorm: zich veranderen (Mal. 3:6, Ps. 77:11), degenereren (Klg. 4:1), met מִן

verscheiden zijn van, Esth.1:7, 3:8. Hier, in Spr. 24:21 in het part.pl: שׁוֹנִים

In de qittel-vorm betekent het: veranderen, wisselen, in de quttalvorm Zich veranderen, hitqattel: zich verkleden.

Het tweede werkwoord dat in deze zinsnede voorkomt is: עָרַב ‘arav Dit werkwoord komt, zoals veel meer werkwoorden, in wel vier verschillende stammen voor, in het werkwoordenboek aangeduid als

אָרַב I = onder iemands volmacht optreden, borg staan

עָרַב II = zich inlaten met, zich vermengen met

עָרַב III = aangenaam zijn, toezeggen

עָרַב IV = avond worden.

In deze tekst is de hitpa'el van עָרַב II gebruikt: תִּתְעָרַב tith 'arav , imperf. 2 pers. = u zult zich vermengen met, zich inlaten met.

Franz Delitzsch schrijft bij deze tekst: 'Dus worden zij genoemd (want het is een algemene naam voor een bijzondere groep mensen) dissidenten, oppositiepartij, en revolutionairen, die noch de monarchie van Jahwe, de Koning der koningen, noch die van de aardse koning erkennen....'. 'Met קָ in Spr. 14:10, betekent הִתְעָרַב zich in iets verwickelen, hier met עִם , zich met iemand inlaten, dat is, gemene zaak met hem maken'.

Commentaar bij vers 22:

קוּם = opstaan. (qoem) Hier imperf. 3 pers., יִקוּם = hij zal opstaan. (jaqoem)

פְּתָאִים = plotseling, bij wijze van verrassing (fith'oom). Ook gebruikt in o.m. Mal. 3:1:

וּפְתָאִים יָבוֹא אֶל-הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן אֲשֶׁר-אַתֶּם מְבַקְשִׁים 'Plotseling zal tot Zijn tempel komen, die Heere, Dien gij zoekt...'. Oefith'oom javo` el-hechalo ha`adoon `asjer-`athem mebaqsjiem

En ook o.m. in Jer. 51:8a: פְּתָאִים נִפְלָה בָּבֶל וַתִּשְׁבֶּר 'Plotseling zal Babel vallen en verbroken worden....' Pith'oom nafelah bavel watisjabbeer

אִידָּם = ongeluk, ramp (eed), hier + achtervoegsel bezit.vnw. 3 pers. meervoud: אִידָּם = hun ongeluk, verderf (`edaam) . ' wanneer zij zullen zeggen: het is vrede en zonder gevaar,

אִז פְּתָאִים יָבוֹא עָלֵיהֶם אִידָּם dan zal een haastig verderf hun overkomen' (1 Thess. 5:3). `aadz fith'oom javo` `aleechem `edaam Het woord komt voor in: Spr. 24:22, Job 12:5; 30:24; 31:29, 15:23.

פִּיד (pied) = Ondergang

שְׁנֵיהֶם = beiden. Vraag: wie zijn 'die twee' die bedoeld worden? Enerzijds de mensen die verandering voorstaan en anderzijds degene die zich met hen vermengt. Dat kan de leerling zijn tot wie de Spreukendichter zich richt, בְּנִי, dat kan zelfs de koning zelf (en zijn gevolg) zijn!

מִי יָדַע מי jodea ' מי = wie? מי יָדַע = wetende, van יָדַע = weten, kennen
Mi jodea ' mi jodea ' jada '

פִּיד = ondergang

Vertalingen:

Statenvertaling:

'Mijn zoon, vreest de HEERE en de koning; vermeng u niet met hen, die naar verandering staan'

Want hun verderf zal haastelijk ontstaan; en wie weet hun beider ondergang?'

Herziene Statenvertaling:

Mijn zoon, vreest de HEERE en de koning,
Laat je niet in met hen die op veranderingen uit zijn,
want hun ondergang zal plotseling opdagen

En wie kent de verdrukking door hen beiden *teweegebracht*?

Keter Crown Bible:

‘Fear the LORD, my son, and the king; do not mix with inconsistent people, for Their disaster will arise suddenly, and who knows the punishment of both?’

King James Version:

‘My son, fear thou the LORD and the king; and meddle not with them that are given to change; for their calamity shall rise suddenly; and who knoweth the ruin of them both?’

New International Version:

‘Fear the LORD and the king, my son,
And do not join with the rebellious,
For those two will send sudden destruction upon them,
And who knows what calamities they can bring?’

Vertaling NBG 1951:

‘Mijn zoon, vrees de HERE en de koning,
Laat u niet in met oproermakers;
Want onverhoeds verheft zich hun verderf,
En wie weet, hoe hun jaren in ongeluk vergaan!’

Friese Vertaling:

‘Myn soan, haw ûntsach foar de Heare en foar de kening
En jou dy net ôf mei reboeljemakkers,
Want ûnverwachts komt har ûndergong
En wa wit hoefolle jierren har ûnheil duorret?’

Die Bybel (Zuid Afrika):

My seun, vrees die HERE en die koning,
Laat jou nie in met oproerige mense nie.
Want skielik sal hulle ongeluk opkom,
En die uitgang van hulle jare, wie weet dit?

Nieuwe Bijbelvertaling 2004:

Mijn zoon, heb ontzag voor de HEER en de koning,
Ga niet om met wie zich tegen hen verzetten.
Ze gaan plotseling ten onder
En wie weet hoe zwaar de ramp is die hen treft?

Cursus Bijbels Hebreeuws, Jan den Admirant